

7/832
GK 46

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü

23 ARALIK 2011

Sayı : B.22.0.BGY.0.05.00.00-610.00/ **4688**
Konu : Adana Milletvekili Sn. Ali DEMİRÇALI'nın Başbakan Sn. Recep
Tayyip ERDOĞAN'a Soru Önergesi

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 10/11/2011 tarihli ve 43060 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yazısı,
b) 18/11/2011 tarihli ve 3723 sayılı Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıya istinaden ilgi (b)'de kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen Adana
Milletvekili Sayın Ali DEMİRÇALI'nın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a tevcih ettiği
yazılı soru önergesi incelenmiştir. Soru önergesine verilen cevaplar ekte sunulmuştur.
Bilgilerine arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EK :
Soru Önergesine Cevaplar (6 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
- TBMM Başkanlığına

Bilgi :
- Başbakanlığa
(Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü)

Adana Milletvekili Sn. Ali DEMİRÇALI'nın Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar

1. Adana'ya kamu yatırımları için bütçeden ayrılan pay oranında artış yapmayı düşünüyor musunuz?

Ülkemiz mali ve bütçeleme sisteminde kamu yatırımları için ödenek tahsisleri yapılırken, makroekonomik, bölgesel, sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında, kalkınmada öncelikli bölgelerde yürütülen veya yürütülecek olan projelere öncelik verilmekle beraber, il bazında tahsis yapılmamaktadır. Ödenek tahsisleri; sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda proje bazında yapılmaktadır. Sektörel ihtiyaçlar yanında, ilde yürütülen projenin tamamlanma durumu, ilin ihtiyaçları, diğer illerde ve bölgelerde yürütülen projelerin durumu ve ihtiyaçları gibi hususlar herhangi bir ilde yürütülen projeler için ayrılan ödenekleri etkilemektedir.

Ayrıca, enerji santrali, iletim hatları gibi projeler dikkate alındığında, kamu projeleri bir il sınırında yer alsa bile faydaları diğer illere yayılan bir nitelik göstermektedir. Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkan ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır. Örnek vermek gerekirse; Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşaatı devam eden baraj projeleri Artvin ili kamu yatırımlarını artırmaktadır. Fakat bu yatırımlar sadece Artvin iline değil tüm ülkeye fayda sağlamaktadır. Yine başkent olması nedeniyle Ankara ilinde Bakanlıkların, Genel Müdürlüklerin ve birçok kurumun merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle bu kurumların makina-teçhizat, bina ve bakım-onarım gibi projeleri Ankara ilinde görünmektedir. Oysa bu yatırımlar tüm ülkeyi ilgilendiren nitelikte yatırımlardır.

Sonuç olarak, bütün illerimizde olduğu gibi Adana ilimizde de halkımızın ve özel kesim işletmecilerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkanlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca gerek yerli gerekse yabancı yatırımcılar açısından ülkemizdeki yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik olarak yasal, idari, ekonomik, mali, teknik konularda tedbirler alınmaktadır. Adana ilimizin de söz konusu kolaylıklardan yararlanması mümkün olacaktır.

2. Türkiye'de kredi kartı batık oranı yüzde 9 azalırken, Adana'da yüzde 14 artmasının sebepleri nedir? Önlemler alınacak mı?

2008 yılından bu yana Adana'da kredi artışının Türkiye ortalamasından daha hızlı olduğu görülmektedir. Özellikle küresel finans krizinin piyasaları etkilediği 2008 ve 2009 yıllarında Adana'nın kredi artışının bir önceki yıla göre sırasıyla yüzde 35,1 ve yüzde 11,1 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. 2010 yılında da artış yüzde 42,8 oranında olmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Türkiye ve Adana’da Toplam Kredilerin Son Yıllardaki Görünümü

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Toplam Krediler -Adana (Milyar TL)	2,0	3,0	4,0	4,7	6,3	7,0	10,0
Toplam Krediler- Türkiye (Milyar TL)	102,5	152,3	217,3	279,0	363,9	379,4	507,0
Adana - Kredilerde Yıllık Artış (%)	37,2	45,9	34,1	16,4	35,1	11,1	42,8
Türkiye - Kredilerde Yıllık Artış (%)	48,5	48,6	42,7	28,4	30,4	4,3	33,6
Adana'nın Krediler İçindeki Payı (%)	2,0	2,0	1,8	1,7	1,7	1,8	2,0

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Adana’nın kredi kullanma konusundaki Türkiye ortalamasının üzerindeki eğilimi Tablo 2’de kredinin mevduata oranında da görülmektedir. Buna göre, 2010 yılı sonunda kredilerin mevduata oranı Türkiye genelinde yüzde 82,5 iken Adana’da bu oran yüzde 104 düzeyine çıkmıştır. Bu oran da Adana’da bulunan mevduattan daha fazla kredi kullanıldığını göstermektedir.

Tablo 2: Türkiye ve Adana’da Kredi/Mevduat Oranlarının Son Yıllardaki Görünümü (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İstanbul	43,2	50,7	52,2	62,8	69,6	63,4	62,4	76,4
Adana	57,7	61,5	75,1	79,1	76,6	83,0	82,8	104,0
Toplam	42,9	51,9	60,1	69,8	78,2	80,3	74,8	82,5

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Tablo 3’teki sıralamaya bakıldığında Adana’nın kişi başına düşen mevduat bakımından Türkiye’de 18. sırada yer almasına karşın kişi başına kredi kullanımında 9. sırada yer alması Adana’nın kredi kullanımında Türkiye genelinden daha istekli olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Türkiye ve Adana’da Kişi Başına Kredi ve Mevduat

		Türkiye’deki Sıralaması	2000	2010
Kişi Başına Mevduat (TL)	Adana	18.	601,5	4.595,8
	Türkiye		944,1	7.589,2
Kişi Başına Kredi (TL)	Adana	9.	479,8	4.779,9
	Türkiye		443,1	6.111,1

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Türkiye’de tasfiye olunacak kredi kartları tutarının kredi kartları içindeki payında 2008 yılından bu yana düşüş yaşanmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4: Sorunlu Alacaklarda Seçilmiş Oranlar (%)

	Tasfiye Olunacak Kredi Kartları Tutarı / Kredi Kartları	Tahsili Gecikmiş Alacaklar / Toplam Kredi	Tasfiye Olunacak Tük. Kredileri Tutarı / Tük. Kredileri
2006 Aralık	8,1	4,5	0,8
2007 Aralık	6,7	4,4	1,4
2008 Aralık	7,2	4,4	2,3
2009 Aralık	11,6	6,8	4,3
2010 Aralık	8,6	4,3	2,8
2011 Ocak	8,6	4,2	2,7
2011 Şubat	8,4	4,0	2,6
2011 Mart	8,5	3,9	2,5
2011 Nisan	8,0	3,7	2,3
2011 Mayıs	7,9	3,5	2,2
2011 Haziran	7,7	3,4	2,1
2011 Temmuz	7,3	3,3	2,1
2011 Ağustos	7,3	3,2	2,0
2011 Eylül	6,8	3,0	2,0
2011 Ekim	6,9	3,1	2,0

Kaynak: Merkez Bankası

Tahsili gecikmiş alacakların toplam krediler içindeki payına ve tasfiye olunacak tüketici kredilerinin tüketici kredileri içindeki payına bakıldığında kredi kartları konusunda tahsil sorununun daha yüksek oranda gerçekleştiği görülmektedir. Bu nedenle, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, 17 Aralık 2010 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan düzenlemeyle kredi kartları asgari ödeme tutarları ile ilgili sıkılaştırıcı kararlar alarak bu konuda önlem almıştır. Ayrıca, Merkez Bankasının 2010 yılı Nisan ayından bu yana zorunlu karşılık oranlarında aldığı önlemlerle kredilerde artışı kontrol altına almaya çalışmıştır. Genel olumlu ekonomik görünümün yanında bu düzenlemelerin de etkisiyle 2010 yılı Aralık ayında yüzde 8,6 olan tasfiye olacak kredi kartlarının kredi kartları içindeki payı gerileyerek 2011 yılı Ekim ayında yüzde 6,9'a düşmüştür.

3. Mevduat hesaplarında 10 milyar dolar olan kesimle, bu kadar işsiz ve borçlunun aynı kentte yaşıyor olması sizce tezat değil midir?

Tablo 5 incelendiğinde Adana'da 2010 yılı sonunda mevduatın 9,6 milyar TL olduğu görülmektedir. Bu oran Türkiye ortalamasının yüzde 1,6'sına tekabül etmektedir.

Tablo 5: Adana ve Türkiye Geneline Toplam Mevduat Miktarları (Milyar TL)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Adana	2,6	3,3	4,0	5,1	6,1	7,6	8,4	9,6
Türkiye	160,8	197,4	253,6	311,5	356,7	453,1	507,1	614,5

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Tablo 6’da görüldüğü üzere, Türkiye genelinde tasarruf mevduatının toplam mevduat içindeki payı yüzde 39,4 iken Adana’da yüzde 67,5 düzeyindedir. Buna karşın, ticari kuruluşlar mevduatının payı Türkiye’de yüzde 18,6 düzeyinde iken Adana’da yüzde 11 düzeyinde kalmıştır. Bu veriler ışığında, Adana’da bulunan mevduatın çok önemli bir kısmı hane halkına aittir.

Tablo 6: Adana ve Türkiye Genelinde Toplam Mevduatın 2010 Yılında Dağılımı(%)

	Tasarruf Mevduatı	Resmi Kuruluşlar Mevduatı	Ticari Kuruluşlar Mevduatı	Bankalar arası Mevduat	Döviz Tevdiat Hesabı	Diğer Kuruluşlar Mevduatı	Kıymetli Madenler Depo Hesapları	Toplam
İstanbul	37,1	1,1	20,1	5,2	31,2	5,0	0,3	100,0
Adana	67,5	3,5	11,0	0,0	16,3	1,5	0,2	100,0
Türkiye	39,4	4,2	18,6	4,6	27,8	5,0	0,3	100,0

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Bununla birlikte, bankalardaki mevduat miktarı ile işsizlik arasında doğrusal bir ilişki kurulması zordur. Mevduat, bireylerin, firmaların ve kamunun bankacılık sisteminden alacağını göstermektedir. Ancak adı geçen kesimlerden mevduat kabul eden bankalar, diğer yandan da aynı kesimlere borç vermektedir. Ekonomik birimlerin servetlerinin bir kısmını temsil eden mevduat hakkında tek başına değerlendirme yapmak doğru sonuçlar vermemektedir.

4. Özellikle tekstil fabrikalarının kapatılması ve özelleştirmeler nedeniyle oluşan işsizliğe karşı ne tür önlemler almayı düşünüyorsunuz?

Tekstil sektörü tarihsel olarak Çukurova Bölgesi’nin sanayileşme sürecinde en önde gelen sektör olmuştur. Bu yönüyle tekstil sektörü bölgede geleneksel bir yapıya sahiptir. Bölgenin istihdam, birim sayısı, dış ticaret gibi verilerinde halen bu baskın özelliğini korumakta olan sektör, buna karşın, küresel ve ulusal değişimlere uyum sağlamakta zorlanması sebebiyle zaman içerisinde eski önemini ve ağırlığını yitirmiştir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde bölgenin tekstil-giyim eşyası sektöründeki durumu, bir değişim ihtiyacını işaret etmektedir. Bu değişim ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak aşağıdaki tedbirlerin alınması planlanmaktadır.

- Sektörde rekabet gücünün artırılması için, mevcut üretim biçimlerinin yenilikçi modellerle yeniden yapılandırılması,
- Tekstil sektörünün katma değeri yüksek ürünlere yönelerek markalaşma, ve tasarım gibi alanlarda gelişmelerinin sağlanması,
- Yatırımcıların finansmana erişiminin kolaylaştırılması,

- İşletmelerin ortak ya da bireysel Ar-Ge faaliyetlerini geliştirmelerinin teşvik edilmesi,
- Akıllı tekstil başta olmak üzere modern üretim tekniklerinin geliştirilmesi,
- Katma değeri yüksek üretim sürecinde görev alacak olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi,

5. Tarımsal üretim yapan işletmeler şu anda yeterince gelir sağlayamıyor, giderlerin fiyatları artıyor, pazardaki fiyat düşüyor, üretici zorlanıyor. Üreticiye destek için yeni yasal düzenlemeler yapılacak mıdır?

Bilindiği üzere, Türkiye’de tarım sektöründe gelişmenin sağlanmasını temin etmek üzere çeşitli projeler yürütülmektedir. Bunlar arasında yer alan ve ülke genelinde uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından üreticilere gerçekleştirecekleri yatırımlar çerçevesinde hibe destekleri sağlanmaktadır.

İlave olarak, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile hayvancılık ve çeşitli bitkisel üretim faaliyetleri için faiz destekli kredi kullanım imkanı da Türkiye geneli için olduğu gibi, Adana çiftçisinin de projelerini hayata geçirebilmeleri bakımından kendilerine sunulan önemli bir fırsattır.

Yanı sıra, tarımsal destekleme bütçesi kapsamında üreticilerimize fark ödemeleri, hayvancılık destekleri, alan bazlı uygulanan mazot ve gübre destekleri yanı sıra tarım sigortaları desteği başlıkları altında önemli destekler sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, tarımsal üretimde verimliliği artırmaya yönelik olarak sulama yatırımları etkin bir şekilde yürütülmektedir. Adana ili özelinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nün 2011 Yılı Yatırım Programı’nda Aşağı Seyhan I. ve II. Merhale Yenileme Projesi (sulama: 2683 ha, Yenileme: 770 ha), Aşağı Seyhan IV. Merhale Sulaması ve Drenajı (sulama: 40655 ha, Drenaj:38117 ha), Aşağı Seyhan Yedigöze İmamoğlu Sulaması I. Merhale (sulama: 4652 ha) ile Adana Aşağı Ceyhan Misis 2. Merhale (sulama: 7825ha) ve Büyük Su İş Projesi yer almaktadır. Toplam proje tutarı 670 milyon TL olan bu projelere, 2010 yılı sonuna kadar 276 milyon TL harcanmış olup, 2011 yılında 24,6 milyon TL ödenek ayrılmıştır.

6. Adana'nın istihdam sorunları el yordamıyla ve günü birlik politikalarla çözülemeyeceği anlaşılmıştır. İstihdama ilişkin bir yol haritası çizilebilecek midir?

Ülkemizde istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılmasına yönelik özellikle değişen piyasa koşullarını göz önüne alan bütüncül bir istihdam stratejisi oluşturulmasına ilişkin çalışmalar 2009 yılı Ekim ayında başlatılmıştır. İstihdamın artırılmasında önümüzdeki dönemlerde yapılacakların yol haritasını çizecek olan söz konusu istihdam stratejisi; politika ve tedbirlerle Türkiye işgücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesi, orta ve

uzun vadede büyümenin istihdama katkısının artırılarak işsizlik sorununa kalıcı çözüm sağlanmasını hedeflemektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın koordinasyonunda hazırlanan stratejinin oluşturulmasında, istihdamın artırılması politikalarının ancak bütüncül bir anlayışla genel bir çerçevede yürütüldüğünde başarılı sonuçlar ortaya çıkarabileceği gerçeğinden hareket edilmiştir.

İstihdam Stratejisi oluşturan temel politika eksenleri belirlenirken, makroekonomik politikaların istihdamı teşvik edecek biçimde sürdürülmesi, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi, işgücü piyasalarının katılıktan arındırılması, kadınların, gençlerin ve dezavantajlı grupların işgücüne katılımının artırılması ve bütün bu reformların sosyal koruma şemsiyesi genişleterek yapılması benimsenmiş, güvenceli esneklik anlayışı temel bir bileşen olarak kabul edilmiştir. Söz konusu politika eksenlerinin yanında bazı sektörlerde Stratejinin kapsamına alınmıştır. Sektörel istihdam politikaları, ülkemizin büyüme ve gelişme eğilimleri dikkate alınarak potansiyel büyüme veya büyümenin istihdam esnekliği halen yüksek olan ve/veya gelecekte yüksek olacağı öngörülen hizmetler sektöründeki turizm, inşaat, finans, bilişim ve sağlık sektörleri ile istihdam kapasitesi yüksek emek yoğun tarım ve tekstil sektörleri alanlarında oluşturulmuştur. Sektörlerin seçiminde gelişmiş tüm ekonomilerde hizmetler sektörünün istihdamdaki payının büyümesine koşut olarak tarım sektörünün payındaki daralma ile emek yoğun tekstil ve tarım sektöründe kontrollü çözülme gerekliliğinden hareket edilmiştir.

Bu çerçevede hazırlanan İstihdam Stratejisinin Adana ili de dahil olmak üzere ülkemiz genelinde yüksek olan işsizliğin azaltılmasında etkili olacağı değerlendirilmektedir.

7. Adana'da yaşanan bu olumsuz tablodan dolayı, kalkınmada öncelikli iller ya da teşvik kapsamına almayı düşünüyor musunuz?

Bilindiği üzere, Kalkınmada Öncelikli Yöreler Listesi her yılın programında yayımlanmaktadır. 2012 Yılı Programında da Adana ili Kalkınmada Öncelikli Yöreler arasında yer almamaktadır. Bölgesel düzeyde verilen teşviklerde TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 bölgesi ikinci kademedeki bölgeler arasında yer almaktadır. Söz konusu bölge kademelenmesinin güncel veriler ışığında revize edilmesine yönelik çalışmalar devam etmekte olup, bu çalışmanın tamamlanması akabinde bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyindeki değişimlere paralel şekilde desteklerden faydalanması mümkün olacaktır.